

Jugoslovanska ideja in Slovenci. Dr. Henrik Tuma. V Gorici 1907. Str. 48. — Gospod pisatelj se ozira v tej knjižici na narodne borbe Slovencev. Naglaša, da slovenstvo napreduje tudi v Gorici in v Trstu. O Trstu pravi, da je samo vprašanje časa in složnega nastopa slovenskega, hrvaškega in srbskega elementa, da se to mesto preobrazi.

O Slovencih pravi: „Slovenski narod treba vzeti kot demokratski narod kmetijskega stanu, neodvisnega malega posestva, brez aristokracije, brez lastne velike trgovine in industrije. Zadosnega kolektivnega bogastva, na odličnem zemljiškem ozemlju, hladnega razboritega značaja, ki daje izvrsten material za kolonizacijo, za naraščaj v trgovini in v obrtu na Adriji in v največjem trgovskem emporiju Adrije, v Trstu, med slovanskimi narodi poleg Čehov v širokih narodnih

vijati vsled aristokracije in vojaškega sistema, dalje, da se hrvatsko ljudstvo vsled bližnje Turčije, vsled manj kulturnega madjara in brezbriznega beneškega naroda, niti pismeno ni moglo v toliki meri razviti, kakor so se razvili Slovenci. Z druge strani pa je hrvatski narod ohranil staro epsko tradicijo, stare slovanske običaje in čistejši jezik. Zato mi Slovenci težimo za tem, da se približamo slovanski, hrvatsko-srbski kulturi in da se ž njo zedinimo.“

Enako se ozira tudi na Srbe in Bolgare. Za bodočnost polaga pisatelj največjo važnost na Trst:

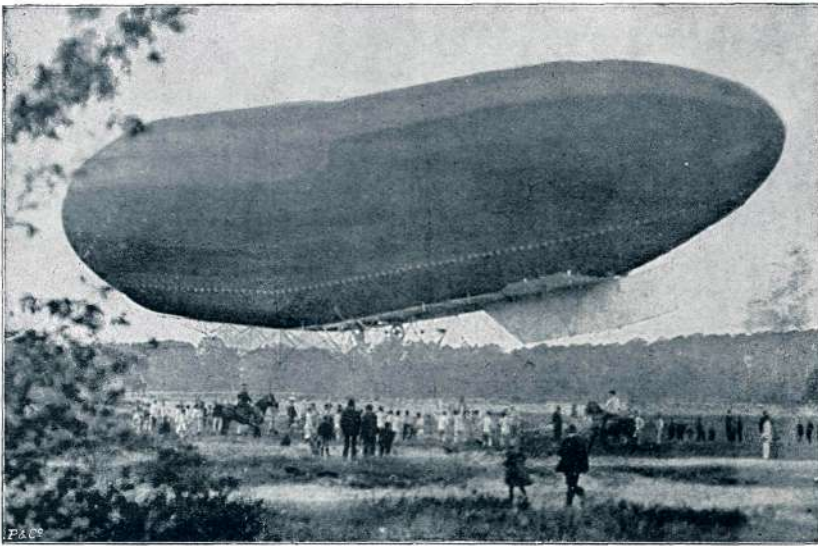
„Prvi intelektualni korak obstoji v tem, da organizujemo trgovino v Trstu in da za to pripravimo Slovence in Hrvate. Že zgodovina nas uči, da Slovence in Hrvate vodi gospodarski razvoj na Adrijo. Razvoj pomorske hrvatske moči in naseljenje Trsta po Slovencih in Hrvatih, to sta dva najbližja cilja in prvi odločen korak do oživetvorjenja jugoslovanske ideje in zveze s severnim, edinim industrijalnim slovanskim plemenom s Čehi.“

Slednjič pa zahteva „združeno slovensko-hrvaško-srbsko Ilirijo“, češ da brez nje v bodočnosti ne more biti Avstrije. Prav ima pisatelj, ko opozarja na potrebo gospodarsko-zadružnega dela. Glede interkonfesionalnosti smo seveda drugih misli, tudi glede socialne demokracije, ki jo pisatelj zamenjuje z delavstvom. Zupanje v lastno delo nas bo rešilo.

Ułaszyn Henrik. **Jakub Ciszyński poeta lużycki.** (Odbitka ze „Swiata słowiańskiego“ za grudzień 1906.) Jakub Ciszyński je pesnik po številu najmanjšega slovanskega naroda. Lani so njegovi častivci slavili petdesetletnico njegovega življenja. Lu-

žiška književnost sega nazaj do šestnajstega stoletja, a se je do srede devetnajstega stoletja ohranila le na narodnem temelju. Ognjišče za razvoj narodne književnosti je postala srbsko-lužiška „Matica“ v Budišinu, osnovana l. 1847. Jakub Ciszyński je epik, dramaturg, lirik, predvsem pa rodoljub. On je prvi umetni pesnik svojega naroda; nekatere njegove pesmi so preložene tudi na druge jezike. Založništvo „Swiata Słowiańskiego“ je storilo prav, da seznanja širšo slovansko javnost s tem pesnikom bratskega nam naroda.

Illustrierte Weltgeschichte, herausgegeben von S. Wildmann, P. Fischer, W. Felten. — Ta izvrstna svetovna zgodovina, opremljena s krasnimi slikami, je dospela do 33. snopiča. (Cena vsakemu snopiču je 1 marka.) Ta snopič razpravlja o stari rimski zgodovini. Dobi se v „Kat. Bukvarni“.

VOJNI ZRAKOPLOV MAJORJA PARSEVALA

slojih najizobraženejši. Dokaz temu je nad 200.000.000 kron vloženih v zadrugah in manjših hranilnicah in razširjenje prosvetne družbe sv. Mohorja, ki ima med Slovenci toliko članov, da pride na okroglo milijon kompaktnega števila Slovencev nad 80.000, t. j. 8 % vsega prebivalstva. To je narod, ki se je od početka narodne ideje naglo razvil, ki je tekom enega veka asimiloval ali izluščil iz sebe skoro popolnoma nemški in italijanski živelj in sedaj vidljivo prodira na jug na Goriško in v Trstu.“

O Hrvatih trdi: „Tudi Hrvat je po svojih plemenskih lastnostih demokratski, ekonomski priprost kmet, a velika trgovina in industrija, kolikor je nahajamo, se je prinesla k njemu od drugod, iz tujine. Obstoji pa v tem razlika v korist Slovincem, ki imajo že precej močno razvitega malega in srednjega kmečkega posestnika, a Hrvatje se v tej smeri niso mogli tako raz-

